

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტრო
MINISTRY OF ENVIRONMENTAL PROTECTION AND NATURAL RESOURCES OF GEORGIA

საქართველო, 0114, თბილისი, გულუას ქ. 6ა, ტელ: 272-72-00, 272-72-20, ფაქსი: 272-72-37

ეკოლოგიური ექსპერტიზის
დასკვნა პროექტზე

№80

6 ნოემბერი 2017 წ

I. საერთო მონაცემები

1. საქმიანობის დასახელება - 154 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭოროხი“-ს მშენებლობა და ექსპლუატაცია;
2. საქმიანობის განმახორციელებლის დასახელება და მისამართი - სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“, საქართველო, ქ. თბილისი სანდრო ეულის ქ. N19.
3. საქმიანობის განხორციელების ადგილმდებარეობა - ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი;
4. განაცხადის შემოსვლის თარიღი - 23.10.2017 წ;
5. მონაცემები პროექტის შემდგენელის შესახებ - ფ/პ სოლომონ ცაბაძე

II. ძირითადი საპროექტო გადაწყვეტილებანი

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილია სს „ენერჯო-პრო ჯორჯია“-ს „154 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭოროხი“-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიში.

გზშ-ს ანგარიშის თანახმად:

დაგეგმილი საქმიანობის მიზანია აჭარის რეგიონში, ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტში 154 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემის ხაზი „ჭოროხის“ მშენებლობა და ექსპლუატაცია. ტრასა იწყება 220/154 კვ ძაბვის საპროექტო „Back-to-Back“ ქვ/ს „ჭოროხი“-ს 154 კვ ძაბვის ღია გამანაწილებელი მოწყობილობის სახაზო პორტალებიდან, სადაც საპროექტო ორჯაჭვა ელექტროგადამცემი ხაზის მისაერთებლად უნდა მოეწყოს ორი გამომყვანი უჯრედი და მთავრდება სოფ. კირნათის სამხრეთით საქართველო-თურქეთის სახელმწიფო საზღვართან.

საპროექტო ხაზისთვის შერჩეულ იქნა ორად გახლეჩილი ფაზა ROOK (365 mm²) ტიპის ფოლად-ალუმინის ორმაგი სადენით (ჯამური კვეთი – 2x365 mm²).

განხილულია ელექტროგადამცემი ხაზის გაყვანის მარშრუტის ორი ალტერნატივა (ა და ბ), საიდანაც შეირჩა ალტერნატივა „ა“.

მარშრუტი „ბ“ შერჩეულ „ა“ მარშრუტის ანალოგიურია P1 დან P5 წერტილამდე და შემდეგ P18 წერტილიდან მარშრუტის ბოლომდე. P5 წერტილიდან „ბ“ მარშრუტი უხვევს ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთით და ადის მთაზე სოფ. ქვემო ჯოჭოს მიმართულებით, მთის თხემზე უხვევს აღმოსავლეთით ზემო ჯოჭოს მიმართულებით, გადადის მთებს შორის არსებულ ხეობაზე და ქვემო ჯოჭოს აღმოსავლეთით მდებარე მთის თხემიდან ეშვება სამხრეთ-აღმოსავლეთით სოფ. ზედა ერგეს ჩრდილოეთით მდებარე ქედის თხემამდე, საიდანაც უხვევს აღმოსავლეთით და 600 მ-ზე მიუყვება სოფ. ზედა ერგეს ჩრდილოეთით მდებარე ქედის თხემამდე. მე-14 საყრდენის განთავსების წერტილთან უხვევს სამხრეთით, გადაკვეთს მდ. ჭოროხს და P18 წერტილიდან უერთდება ეგხ-ს მარშრუტის „ა“ ალტერნატივის ტრასას. გარდა ამისა „ბ“ მარშრუტის რელიეფის პროფილი მნიშვნელოვნად რთულია „ა“ ალტერნატივასთან შედარებით, რამაც ასევე განაპირობა მარშრუტის მიზანშეწონილობის დადგენა.

ეგხ-ს ტრასის ალტერნატიული ვარიანტებიდან შერჩეული „ა“ მარშრუტის უპირატესობებია: საინჟინრო-გეოლოგიური კუთხით ტრასა გადის უკეთეს პირობებში; ტრასის ფარგლებში წარმოდგენილი მცენარეული საფარი შედარებით ზღუდავს ბიომრავალფეროვნებაზე ნეგატიურ ზემოქმედებას; ეგხ-ს დერეფანი გაივლის შედარებით ნაკლებ დასახლებულ ტერიტორიებს.

განხორციელების ტექნიკური მეთოდების და მშენებლობის ალტერნატივებიდან საყრდენების დაყენების მეთოდთან დაკავშირებით, უპირატესობა მიენიჭა ანძების ადგილზე აწყობას, რადგან აწყობილი ანძების შემოტანა საჭიროებს სამუშაო მოედნის მეტ ფართობს და გამოიწვევს მეტ ზემოქმედებას ნიადაგსა და მცენარეულ საფარზე.

საპაერო ელექტროგადამცემი ხაზის სიგრძე საქართველოს ტერიტორიაზე შეადგენს 13,8 კმ-ს. საპროექტო ტრასაზე გათვალისწინებულია 35 ახალი საყრდენის დაყენება, რომლიდანაც საქართველოს ტერიტორიაზე განთავსდება 33 საყრდენი.

ტრასის საწყისი წერტილი კახაბრის ვაკის ცენტრალურ ნაწილში მდებარეობს, ელექტროგადამცემი ხაზის საწყისი 1.47 კმ.-იანი მონაკვეთი (P0-P5 წერტილებს შორის) განლაგებულია კახაბრის ველის ღერძის გასწვრივ, მდ. ჭოროხის მარჯვენა ნაპირზე, მდ. ჭოროხზე არსებული ხიდის დასაწყისამდე.

შემდეგი მონაკვეთი, რომლის სიგრძე 1,65 კმ-ს შეადგენს გრძელდება ხიდიდან სამხრეთ აღმოსავლეთის მიმართულებით, კვეთს ჭოროხის დინებას, მიუყვება ჭოროხის მარცხენა ნაპირის ჭალის ტერასის მდინარისპირა სტაბილურ ნიშნულს, შემდეგ სოფ. ერგეს მიმდებარედ კვლავ კვეთს მდ. ჭოროხის დინებას და გადადის მარჯვენა ნაპირის ჭალის ტერასაზე. მონაკვეთი ინტენსიურადაა ათვისებული სასოფლო-სამეურნეო კულტურებით, მოკლებულია ტყიან ფართობებს. გარემო მნიშვნელოვნად სახეცვლილია და არ გვხვდება ბუნებრივი ლანდშაფტის ფრაგმენტები. არსებული გრუნტის გზა აკმაყოფილებს მოთხოვნებს, როგორც მშენებლობის, ასევე ექსპლუატაციის ფაზაზე, ამდენად ახალი გზების მოწყობა ამ მონაკვეთზე საჭირო არ არის.

შემდეგ ეგხ-ს ტრასა უხვევს კიდევ უფრო სამხრეთისაკენ და P9-P13 წერტილებს შორის მიუყვება მდ. ჭოროხის მარჯვენა სანაპიროს, სოფ. ერგეს მიმდებარედ არსებულ სასოფლო სამეურნეო სავარგულების გასწვრივ, მდინარის ნაპირიდან საშუალოდ 30 დან 50-მდე მეტრის დაშორებით.

P13 წერტილიდან ეგხ-ს ტრასა მცირე კუთხით უხვევს სამხრეთ დასავლეთით, კვლავ გადაკვეთს მდ. ჭოროხს და მე-14 საყრდენთან ადის მთაზე სოფ. სიმონეთის ჩრდ. აღმოსავლეთით სოფლის განაპირას. აღნიშნულ მონაკვეთზე ტრასის მარშრუტი მნიშვნელოვნად იცვლება ჰიფსომეტრიული თვალსაზრისით (ზღვ. დ. 33 მ.- დან 260 მ.- მდე), რაც თავის მხრივ, უკავშირდება ლანდშაფტის კლიმატური, მეტეოროლოგიური, ნიადაგური, ფლორისტული და სხვა მახასიათებლების ლოკალურ ცვლილებებს.

P14-P18 წერტილებს შორის მდებარე 1,76 კმ. სიგრძის (მიწის ზედაპირით) მონაკვეთი სოფ. სიმონეთიდან უხვევს სამხრეთ აღმოსავლეთით ჭოროხის ხეობის მიმართულების პარალელურად და P18 წერტილთან აღწევს ეგხ-ს ტრასის უმაღლეს ჰიფსომეტრულ ნიშნულს (490 მ. ზღვ.დ.), შემდეგ მკვეთრად უხვევს სამხრეთის მიმართულებით, გადის მთა შეითან-ბაშტანის ჩრდილო-აღმოსავლეთით კალთებზე, გადაკვეთს მდ. ჭოროხს და 2,9 კმ-ის შემდეგ სოფ. კირნათის განაპირას (სოფ. მარადიდის ჩრდილოეთით) ეშვება ჭოროხის მარჯვენა ტერასაზე (მდ. მაჭახელას და ჭოროხის შესართავიდან 1200 მ. დაშორებით, ჭოროხის დინების საწინააღმდეგო მიმართულებით) ზღვ. დ. 100 მ ნიშნულამდე.

გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შემცირებისა და თავიდან აცილების მიზნით, დაგეგმილია დამხმარე გზებად გამოყენებული იქნეს ძველი სატყეო გზები, რომელთაგან ყველაზე მოკლეა მე-18 საყრდენთან მიმავალი გზა, მე-19 და მე-20 საყრდენებისთვის იგეგმება ძველი სატყეო გზის გამოყენება, საიდანაც 1 კმ სიგრძის სატყეო გზა უნდა იქნეს საფუძვლიანად აღდგენილი.

აღნიშნული მონაკვეთი (P18-P22 წერტილებს შორის) ელექტროგადამცემი ხაზის ტრასის ყველაზე რთული მონაკვეთია, როგორც რელიეფის, ასევე გარემოს არსებული მდგომარეობის თვალსაზრისით. თითქმის მთელი მონაკვეთი გადის მაღალი დახრილობის

(მაქსიმუმ 59-63%, საშუალო 31-37%) ტყიან ფერდობზე, რომელიც ძირითადად დაფარულია წაბლნარით (შქერიანი ქვეტყით).

ბოლო 3,33 კმ-იანი მონაკვეთი (P22 და P31 წერტილებს შორის) მთლიანად გადის მდ. ჭოროხის მარჯვენა ნაპირზე სოფ. კირნათის მიდამოებში და ამ უკანასკნელის სამხრეთ განაპირას P31 და P33 წერტილების გავლით ებჯინება სახელმწიფო საზღვარს.

ეგხ-ს ბოლო მონაკვეთის 440 მეტრი გადის მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, რომელიც დაარსდა 2012 წელს ბიოლოგიური და ლანდშაფტური ბიომრავალფეროვნების შენარჩუნების მიზნით.

ბოლო 2 საყრდენი განთავსებულია თურქეთის ტერიტორიაზე და თურქეთის ელექტროსისტემას უერთდება ქვესადგური „მურათლის“ (თურქეთი) საშუალებით. ბოლო საყრდენის ადგილმდებარეობა განისაზღვრა თურქეთის ელექტროსისტემასთან შეთანხმებით ეგხ-ს დაპროექტების პირველ ეტაპზე. ამჟამად თურქეთის მხრიდან ქვესადგურის ტერიტორიაზე უკვე მოწყობილია შეერთების წერტილი.

ელექტროგადამცემი ხაზი მთელ სიგრძეზე მოიცავს მხოლოდ მდ. ჭოროხის ხეობას. ჩრდილოეთიდან ხეობის მარჯვენა ფერდობი სოფ. აჭარისწყლამდე წარმოდგენილია ჩაქვის ქედის უკიდურესი სამხრეთ-დასავლეთი განშტოებებით (მთებით - არპაზონი 404.7მ და ტალახნარა 760.0 მ), ხოლო სოფ. კირნათის მიდამოებში კარჩხალის ქედის მთიანი მასივის დასავლეთი დაბოლოებებით. ხეობის მარცხენა ფერდობი თხილნარი-სიმონეთი-მარადიდის მონაკვეთზე ლაზისტანის ქედის ჩრდილო-აღმოსავლეთი განშტოების დაბოლოებაა (მთებით - ბოლოკო 1531.1 მ და შაითან-ბაშტან 1142.6 მ).

ელექტროგადამცემი ხაზის სამშენებლო ტერიტორიის ნიადაგები მოქცეულია დასავლეთ საქართველოს ნიადაგური ოლქის, აჭარის მთისწინების ზონაში. ნიადაგური საფარის ტაქსონომიურ ერთეულად გამოყენებულია FAO-ს კლასიფიკაცია. ელექტროგადამცემი ხაზის გასწვრივ და მიმდებარედ ძირითადად გავრცელებულია შემდეგი ტიპის ნიადაგები: წითელმიწა გაეწერებული; წითელმიწა; ყვითელ-ყომრალი; ტყისყომრალი და ალუვიური ნიადაგები.

საპროექტო ტერიტორიის ძირითადი ქანები გადაფარულია ქიმიური გამოფიტვის ქერქის ქანებით, უმეტესად წარმოდგენილი საშუალო და დაბალი დახრილობის ფერდობებზე. ძირითადი ქანები გადაფარულია ელუვიურ-დელუვიური გენეზისის (edQIV) მოყვითალო ან მოყავისფრო-რუხი თიხნარებით და თიხებით ღორღისა და ხვინჭის ჩანართებით ან ღორღიანი გრუნტებით თიხნარიანი შემავსებლით, სიმძლავრით 0-2 დან 5 მეტრამდე.

გამოკვლევულ ტრასაზე და მის მიმდებარე ტერიტორიაზე საშიში გეოდინამიკური პროცესების რამდენადმე საყურადღებო (მითუმეტეს ფართომასშტაბიანი) გამოვლენა არ დაფიქსირებულა.

სს „ენერგო-პრო ჯორჯიას“ საკუთრებაში არსებული ნაკვეთის ფართობები სხვადასხვა ზომისაა, თუმცა თითოეული საყრდენის ფუნდამენტი ტიპიური იქნება ყველა შემთხვევაში და წერტილოვანი. შესაბამისად ნიადაგზე ზემოქმედება შემოიფარგლება მხოლოდ 4 წერტილზე ორმოების მოწყობით, მიუხედავად იმისა, რა ფართობისაა ამ მიზნით კომპანიისთვის გადაცემული მიწის ნაკვეთი.

დიდი ქანობის ფერდობებზე საყრდენების განთავსების ადგილები ძირითადად კლდოვანია, ნიადაგის ფენის გარეშე ან ძალზე სუსტად განვითარებული ფენით. იმ ადგილებზე, სადაც მაღალი ქანობის ფერდობზე გვხვდება ნიადაგის ფენა, სამუშაოების

პერიოდში განთავსებული იქნება იმგვარად, რომ არ მოხდეს მისი წყლისმიერი გადარეცხვა ან სხვა ფორმით დაკარგვა.

ნიადაგის ექსკავირებული ფენის განთავსება საყრდენების საძირკვლების გარშემო (შევსება/გადასწორება) ჩატარდება დაუყოვნებლივ, როგორც კი დამთავრდება ელექტროსადენების საყრდენების საფუძვლების მოწყობა (საყრდენის დამონტაჟებისა და სადენების გაჭიმვა/გამართვამდე).

მდ. ჭოროხის ხეობის ციცაბო ფერდობებზე ელექტროგადამცემი ხაზის საყრდენი ანძების განთავსების ფარგლებში შესაძლოა განვითარდეს მცირე მოცულობის გრავიტაციული პროცესები, რომლებიც ანძის საფუძვლის დიზაინიდან გამომდინარე, თავიდან იქნება აცილებული ან მნიშვნელოვანი ხარისხით შემცირებული.

იმის გათვალისწინებით, რომ ეგხ-ს დერეფნის რამდენიმე მონაკვეთი (სიმონეთი-მირვეთის, მარადიდისა და კირნათის საზღვრისპირა მონაკვეთები) გადის სხვადასხვა ქანობის მქონე (მათ შორის, დიდი დაქანების) ფერდობებზე, ამ მონაკვეთებზე საყრდენების დაყენება დაგეგმილია არსებული რელიეფის გათვალისწინებით, რაც გამოიხატება იმაში, რომ საყრდენის თითოეული ფეხის სიმაღლე მისადაგებულია არსებულ რელიეფთან და მოყვანილია მასთან მაქსიმალურ შესაბამისობაში. ამის საშუალებას იძლევა შერჩეული საყრდენების კონსტრუქცია, რომლებსაც აქვთ თითოეული ფეხის სიმაღლის ვერტიკალურად რეგულირების საშუალება. ამგვარი მიდგომა მნიშვნელოვნად ამცირებს საყრდენის საფუძვლის ერთ სიბრტყეში განთავსებისთვის ფერდობის მოჭრის საჭიროებას და შესაბამისად, ფერდობებზე არახელსაყრელი ეროზიული პროცესების განვითარებას. საყრდენების საფუძვლის ამგვარი დიზაინი ასევე მინიმუმადე ამცირებს მცენარეულობისგან მოედნის გაწმენდის აუცილებლობას, რაც თავის მხრივ, ფერდობის სტაბილურობის შენარჩუნებასთანაა დაკავშირებული. იქ სადაც წარმოიქმნება საჭიროება გატარებული იქნება შემდეგი საინჟინრო დაცვის ღონისძიებები: ფერდობების დატერასება; გზების ვაკისების განახლება; აუცილებლობის შემთხვევაში, დამცავი კედლების მშენებლობა და ა.შ.

საქართველოს მთავრობის № 304 განკარგულებით, გაცემული იქნა ნებართვა სახელმწიფო ტყის ფონდით სპეციალური დანიშნულების სარგებლობის შესახებ. ამ სექციაზე ეგხ-ს საპროექტო ტერიტორია მაჭახელას ეროვნული პარკის ტერიტორიაზე, სოფ. კირნათთან მოიცავს დაახლოებით 700 მ-დე სიგრძის დერეფანს, რომლისთვისაც განთავსდება ორი საყრდენი (საყრდენების ფუნდამენტისთვის მიწის ნაკვეთების საერთო ფართი შეადგენს 392 მ²-ს და გადაცემულია შპს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს საკუთრებაში). საყრდენებისთვის არ იგეგმება მისასვლელი გზების მშენებლობა, რადგან მისასვლელ გზად გამოყენებული იქნება ის დერეფანი, რომელზეც საქართველოს მთავრობის 2014 წლის 20 თებერვლის №304 განკარგულებით გაიცა სპეციალური დანიშნულებით ტყითსარგებლობის ნებართვა წითელი ნუსხის სახეობებისა და 35⁰ მეტი დაქანების ფერდობებზე ხე-ტყის ჭრის განხორციელებაზე.

ეგხ-ს საპროექტო ტერიტორიის ეს მონაკვეთი მდებარეობს ეროვნული პარკის სამხრეთ-დასავლეთ პერიფერიაზე, რომელიც აღმოსავლეთით 200 მ-ზე უახლოვდება თურქეთის სოფ. მურათლის, ხოლო სამხრეთით 600-700 მ-ზე მურათლის ჰიდროელექტროსადგურს, რომლის მარცხენა მხარეს მაჭახელას ეროვნული პარკის მიმდებარედ თურქეთის მხარეს აშენებულია სპეციალური პორტალი ეგხ-ს მისაღებად და 2 საყრდენი.

ერთეულ შემთხვევებში გამოვლენილ იქნა საქართველოს წითელ ნუსხაში შემავალი შემდეგი სახეობები: ჰართვისის მუხა (*Quercus harwissiana*); წაბლი (*Castanea sativa*); კოლხური ბუჩქი (*Buxus colchica*).

საკვლევ არეალში აღირიცხა რამდენიმე მცენარე - ბურბუშელა (*Taraxacum officinalis*) თავყვითელა (*Senecio rhombifolius*) და სხვა, რომლებსაც დეკორატიული და სამკურნალო ღირებულებები გააჩნიათ.

ჩატარებული კვლევების დროს გამოვლენილი სახეობებისა და თანასაზოგადოებების შესწავლის დროს მიღებული შედეგების მიხედვით, ელექტროგადამცემი ტრასის მშენებლობის არეალში არ აღირიცხა ბიომრავალფეროვნებისთვის განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანი მცენარეთა სახეობები და ცენოზები.

საყრდენებთან მისასვლელი სატყეო გზების გაყვანამ/რეაბილიტაციამ გარკვეულწილად შეიძლება იმოქმედოს ფაუნის ზოგიერთ სახეობაზე, როგორც არეალის შემაშფოთებელმა ფაქტორმა, თუმცა ეს ეხება მხოლოდ მშენებლობის ეტაპს, რადგან ექსპლუატაციის ეტაპზე აღნიშნული გზების გამოყენება ნაკლებად მოსალოდნელია იქცეს გადაულახავ ზღუდედ ძუძუმწოვრების ზოგიერთი სახეობისთვის და ქვეწარმავლებისთვის.

საპროექტო ელექტროგადამცემი ხაზის მშენებლობა გამოიწვევს ფაუნის დროებით შემოფოთებას და მიგრაციას პროექტის ზემოქმედების ტერიტორიიდან. ზემოქმედების წყაროებია: ტრანსპორტის მოძრაობა, ტერიტორიაზე მომუშავე მანქანა-მოწყობილობები. წყაროებს შეიძლება ჰქონდეს პირდაპირი (შეჯახება/დაზიანება) და არაპირდაპირი (მიგრაცია ხმაურის/ვიბრაციის გამო, ემისიები) ზემოქმედება. ცხოველების მიგრაცია არსებული ადგილებიდან შორ მანძილზე არ მოხდება და მშენებლობის დასრულებისას დაუბრუნდებიან პირვანდელ სამყოფელს.

იმის გამო, რომ მშენებარე ობიექტი (ელ. გადამცემი ხაზის გაყვანა) წარმოადგენს ხაზობრივ ნაგებობას, მიმდინარე საქმიანობა დაკავშირებულია სამშენებლო ტექნიკის გადაადგილებასთან სხვადასხვა ტერიტორიაზე (ატმოსფერული ჰაერის დაბინძურების მობილური წყაროები). ამდენად, გაანგარიშებით მიღებული დამაბინძურებელ ნივთიერებათა კონცენტრაციების სივრცითი განაწილების სურათი შესაძლებელია გავრცელდეს სახაზო ობიექტის ტრასის ყველა იმ ადგილებზე, სადაც პროექტით განსაზღვრულია საყრდენებისთვის ფუნდამენტების მოწყობა.

მონაცემების ანალიზით ირკვევა, რომ სამშენებლო სამუშაოების წარმოებისას მიმდებარე ტერიტორიის ატმოსფერული ჰაერის ხარისხი საპროექტო ხაზის მიმდებარედ არ გადააჭარბებს კანონმდებლობით გათვალისწინებულ ნორმებს.

წყლის ობიექტიდან 10 მ და მეტ მანძილზე ანძების მოწყობისას ზედაპირული წლის დაბინძურების რისკი არ არსებობს. იმ ანძებისთვის, რომლებიც მდინარის კალაპოტის მახლობლად ეწყობა, ზედაპირული წყლის დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით მიიღება გარკვეული ზომები, რაც მდგომარეობს მანქანების ტექნიკური გამართულობისა და საწვავის (ზეთის) დაღვრის ვიზუალურ კონტროლში.

ეგზ-ს ტრასაზე წარმოებული სამუშაოების ადგილზე ჩამდინარე წყლის წარმოქმნას ადგილი არ ექნება. მანქანების რეცხვა სამშენებლო მოედანზე აკრძალული იქნება. სამშენებლო სამუშაოების ადგილზე მოხდება ბიოტუალეტების გამოყენება. ერთ წერტილში მუშაობის მცირე ხანგრძლივობის (3-4 დღე) და სამშენებლო სამუშაოების წარმოების პერიოდის (წელიწადის დრო) გათვალისწინებით, მშრალი ამინდის შემთხვევაში, სათანადო მენეჯმენტის პირობებში, ზემოქმედების თავიდან

აცილების/შერბილების ღონისძიებების გატარების შედეგად წყლის გარემოს მდგომარეობის რაიმე ფორმით ხელყოფასა და გაუარესებას ადგილი არ ექნება.

ეგხ-ს მშენებლობისა და რეკონსტრუქციის დროს წარმოქმნილი ხმაურის მაქსიმალური სიმძლავრის მოსალოდნელი ჯამური რაოდენობა მანქანა-დანადგარების უშუალო სიახლოვეში არ აღემატება 116 დბა-ს ხოლო მაქსიმალურად შესაძლებელი ექვივალენტური დონე - 111 დბა-ს. უნდა აღინიშნოს, რომ სამშენებლო სამუშაოები განხორციელდება მხოლოდ დღის საათებში, მანქანა-დანადგარების ერთდროული სრული კონცენტრაცია გამორიცხულია. შესაბამისად, მოსახლეობაზე ხმაურის უარყოფითი ზემოქმედების ალბათობა მშენებლობის პერიოდში შეიძლება შეფასდეს, როგორც დაბალი. შედარებით უფრო მაღალია ხმაურის ზემოქმედება მშენებლობაზე დასაქმებულ პერსონალზე. აღნიშნული გარემოებიდან გამომდინარე საჭიროებისამებრ მოხდება მშენებლობაზე დასაქმებული პერსონალის აღჭურვა შესაბამისი დამცავი საშუალებებით.

მდ. ჭოროხის იმ მონაკვეთზე სადაც გათვალისწინებულია ეგხ-ს ანძების განთავსება, ფიქსირდება ორი კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლი, ერთი მდ. ჭოროხის შენაკად მდ. მახოსწალზე გვიანი შუა საუკუნეების თაღოვანი ხიდი და მეორე ძეგლი – გვარას ციხე, მდებარეობს სოფელ მარადიდის ტერიტორიაზე მდ. ჭოროხისა და მდ. მაჭახელასწყლის შესართავთან, ხეობისაკენ წინ ამოზრდილ კლდოვან ბორცვზე. ორივე ძეგლი საკმაოდ დიდი მანძილით არის დაშორებული პროექტით გათვალისწინებულ ტერიტორიიდან. ამდენად, პროექტით გათვალისწინებული სამუშაოების წარმოება უარყოფით ზეგავლენას ვერ მოახდენს ზემოთ აღნიშნულ არქიტექტურის ძეგლებზე.

ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭოროხი“-ს მშენებლობის პროექტისათვის გამოყოფილ ტერიტორიაზე განხორციელდა ვიზუალური (გათხრების გარეშე) არქეოლოგიური დაზვერვა. შესწავლილ იქნა საყრდენების მოსაწყობი ადგილები, სადაც ველზე ჩატარებული ვიზუალური კვლევის საფუძველზე დაყრდნობით, არქეოლოგიური არტეფაქტები ან მათი არსებობის ვიზუალური ინდიკატორები არ გამოვლენილა.

პროექტის მიხედვით, მშენებლობის ფაზაზე არ იფუნქციონირებს სამშენებლო ბანაკი. ასევე არაა გათვალისწინებული სასაწყობო მეურნეობის მოწყობა. ეგხ-ს ტრასის მცირე სიგრძიდან და მისადგომი გზების არსებობიდან გამომდინარე, მასალების, მუშახელისა და საჭირო მოწყობილობის ტრანსპორტირება სამუშაოების ადგილზე მოხდება ყოველდღიურ რეჟიმში. რაც შეეხება, მასალებისა და კონსტრუქციების შუალედურ დასაწყობებას, ამისათვის გამოყენებული იქნება ხელვაჩაურში მდებარე კომპანიის კუთვნილი სასაწყობო მეურნეობის ტერიტორია.

ბუნებრივი ინერტული მასალები (გრუნტი, ქვა-ღორღი, კლდოვანი ნამსხვრევი მასალა, ნიადაგის გარდა) გამოყენებული იქნება ადგილზე (უკუყრა საყრდენების ფუნდამენტის ქვაბულებში, მოედნის მოსწორება და სხვა). იმ შემთხვევაში თუ მოხდა ინერტული მასალის მეტი რაოდენობის წარმოქმნა, ვიდრე ეს გამოყენების თვალსაზრისითაა შესაძლებელი, დარჩენილი მასალა გადატანილ უნდა იქნეს უახლოეს განსათავსებელ ადგილას, რომელიც შეთანხმებული იქნება შესაბამის უწყებასთან.

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილია გარემოზე ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებები, გარემოსდაცვითი მონიტორინგის, შესაძლო ავარიული სიტუაციებზე რეაგირების, ნარჩენების მართვის გეგმები.

ეკოლოგიური ექსპერტიზის ჩატარების შედეგად ექსპერტების მიერ გამოთქმული შენიშვნები საფუძველად უდევს წინამდებარე დასკვნის III თავს.

III. პირობები

საქმიანობის განმახორციელებელი ვალდებულია:

1. მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში უზრუნველყოს საქმიანობის განხორციელება წარმოდგენილი გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის, მონიტორინგის, მოსალოდნელი ავარიული სიტუაციებზე რეაგირების გეგმების და შემარბილებელი ღონისძიებების შესაბამისად;
2. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს სახელმწიფო ტყის ფონდის ტერიტორიაზე დაგეგმილი საქმიანობის სსიპ ეროვნულ სატყეო სააგენტოსთან შეთანხმება;
3. ეგხ-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის პერიოდში უზრუნველყოს საპროექტო ტერიტორიაზე გეოდინამიკური პროცესების (მეწყერები, მდინარეების ნაპირების გარეცხვა და ღვარცოფული მოვლენები და ა.შ) მუდმივი მონიტორინგი და საჭიროების შემთხვევაში შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შემუშავება და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოდგენა;
4. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ელექტროგადამცემი ხაზის საპროექტო დერეფნამდე მისასვლელი გზების დეტალური პროექტის (ფერდობების მდგრადობის გათვალისწინებით) სამინისტროში განსახილველად წარმოდგენა;
5. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ნარჩენების მართვის გეგმის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენა „ნარჩენების მართვის კოდექსი“-ს შესაბამისად;
6. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს საქმიანობის შეთანხმება, ეგხ-ს საპროექტო არეალში არსებული სასარგებლო წიაღისეულის (მიწისქვეშა მტკნარი წყალი) N000143 ლიცენზიის მფლობელ კომპანიასთან, „წიაღის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-8 მუხლის პირველი პუნქტის შესაბამისად;
7. მშენებლობის დაწყებამდე საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში წარმოდგენილი იქნეს ინფორმაცია საქმიანობით გამოწვეული ზემოქმედების გავლენის ტერიტორიაზე არსებულ ცხოველთა სახეობებზე, განსაკუთრებით ფრინველებზე (მათ შორის, გადამფრენი ფრინველების ტრასასთან მიმართებით) შესაძლო ზემოქმედების შესახებ, რომელშიც უნდა აისახოს ამ ზემოქმედების (სახეების მიხედვით) თავიდან აცილების, შერბილების და საჭიროების შემთხვევაში საკომპენსაციო ქმედებები, სათანადო დასაბუთებებითა და მტკიცებულებებით;
8. ცხოველებზე მავნე ზემოქმედების თავიდან აცილების, შერბილების და საკომპენსაციო ღონისძიებების შემუშავებისას განსაკუთრებული ყურადღება გამახვილდეს საქართველოს „წითელი ნუსხითა“ და საერთაშორისო ხელშეკრულებებით („ევროპის ველური ბუნებისა და ბუნებრივი ჰაბიტატების დაცვის შესახებ“ კონვენცია (ბერნი), „ველური ცხოველების მიგრირებადი სახეობების შესახებ“ კონვენცია (CMS) და მისი შეთანხმებები და სხვა, ასევე ევროკავშირის დირექტივები (გარეული ფრინველების კონსერვაციის შესახებ 2009 წლის 30 ნოემბრის ევროპარლამენტისა და საბჭოს დირექტივა და ბუნებრივი ჰაბიტატებისა და ველური ფაუნისა და ფლორის კონსერვაციის შესახებ 1992 წლის 21 მაისის საბჭოს დირექტივა)) დაცულ სახეობებზე. ასევე ბერნის კონვენციით დაცულ ჰაბიტატებზე, რომელთა აღწერა მოცემული უნდა იქნეს ამ კონვენციის მოთხოვნების შესაბამისად და სხვა სენსიტიურ რეცეპტორებზე;

9. მშენებლობის დაწყებამდე შესწავლილი იქნეს ზემოქმედება „ზურმუხტის ქსელის“ კანდიდატ საიტზე (მაჭახელა GE0000031), რისთვისაც ჩატარდეს „ზურმუხტის ქსელის“ კანდიდატ საიტზე დაგეგმილი საქმიანობით მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება - ე.წ. მიზანშეწონილობის შეფასება (Appropriate Assessment). საჭიროების შემთხვევაში, ამ შეფასებაზე დაყრდნობით, მომზადდეს სათანადო საკონსერვაციო/საკომპენსაციო გეგმა. ზემოაღნიშნული კვლევის ანგარიში და გეგმა წარმოდგენილ იქნეს საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში შესათანხმებლად;
10. ზემოაღნიშნულ კვლევებზე დაყრდნობით, მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპებისთვის, მომზადდეს და საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში შესათანხმებლად წარმოდგენილი იქნეს განახლებული და დეტალური ბიომრავალფეროვნების მონიტორინგის გეგმა, რომელშიც უნდა აისახოს სამონიტორინგო დაკვირვების საკითხები (სახეობა/ჰაბიტატი), სიხშირე და ხანგრძლივობა. გეგმა ასევე უნდა მოიცავდეს ზემოქმედების თავიდან აცილების, შემარბილებელი და საკომპენსაციო ღონისძიებების ეფექტურობაზე დაკვირვების საკითხს და სამინისტროსთან ანგარიშგების პერიოდულობას;
11. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ხეების ჭრის შედეგად ცხოველებსა და ჰაბიტატებზე მიყენებული ზემოქმედების შესწავლა. კვლევის შედეგებზე დაყრდნობით, განისაზღვროს შესაბამისი შემარბილებელი და/ან საკომპენსაციო ღონისძიებები და შესათანხმებლად წარმოდგენილი იქნეს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროში;
12. მშენებლობის დაწყებამდე უზრუნველყოს ფუჭი ქანების სანაყაროების და რეკულტივაციის დეტალური პროექტების სამინისტროში წარმოდგენა shape ფაილებთან ერთად;
13. სამშენებლო სამუშაოების დაწყების, დასრულებისა და ექსპლუატაციაში გაშვების შესახებ დაუყოვნებლივ აცნობოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის სამინისტროს;
14. ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის სხვა პირზე გადაცემის შემთხვევაში დასკვნის გადაცემა განახორციელოს „გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონით დადგენილი წესით.

IV. დასკვნა

ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით, საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ წარმოდგენილი, სს „ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს „154 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭოროხი“-ს მშენებლობისა და ექსპლუატაციის“ პროექტის გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის მიხედვით, საქმიანობის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ წინამდებარე დასკვნის III თავში გათვალისწინებული პირობების დაცვით.

გარემოზე ზემოქმედების ნებართვების
დეპარტამენტის პირველადი სტრუქტურული
ერთეულის ხელმძღვანელის მოვალეობის შემსრულებელი

ალექსანდრე პაპუნაშვილი

(სახელი, გვარი)

(ხელმოწერა)

საქართველოს გარემოსა და ბუნებრივი რესურსების დაცვის მინისტრის

KA060145256916417

ბრძანება Nი-752

ქ. თბილისი

10 / ნოემბერი / 2017 წ.

ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტში სს “ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს 154 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭოროხი“-ს პროექტზე ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის დამტკიცების შესახებ

„გარემოზე ზემოქმედების ნებართვის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-4 მუხლის პირველი პუნქტის „ლ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე

ვ ბ რ ძ ა ნ ე ბ ა:

1. დამტკიცდეს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა №80; 06.11.2017 საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროს სსიპ ტექნიკური და სამშენებლო ზედამხედველობის სააგენტოს მიერ, ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნის მიღების მიზნით წარმოდგენილი, ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტში სს “ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს „154 კვ ძაბვის საჰაერო ელექტროგადამცემი ხაზი „ჭოროხი“-ს პროექტი;
2. ბრძანების პირველი პუნქტით გათვალისწინებული ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნა გაიცემა განუსაზღვრელი ვადით;
3. სს “ენერგო-პრო ჯორჯია“-მ საქმიანობა განახორციელოს გარემოზე ზემოქმედების შეფასების ანგარიშის შესაბამისად და უზრუნველყოს ეკოლოგიური ექსპერტიზის დასკვნით (80; 06.11.2017) გათვალისწინებული პირობების შესრულება;
4. ბრძანება დაუყოვნებლივ გაეგზავნოს სს “ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს;
5. ბრძანება ძალაში შევიდეს სს “ენერგო-პრო ჯორჯია“-ს მიერ ამ ბრძანების გაცნობისთანავე;
6. ეს ბრძანება შეიძლება გასაჩივრდეს ზემდგომ ადმინისტრაციულ ორგანოში- საქართველოს მთავრობაში (თბილისი, ინგოროყვას ქუჩა N7) ან თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიაში (თბილისი, დ. აღმაშენებლის ხეივანი, მე-12 კმ. N6) მხარის მიერ მისი ოფიციალური წესით გაცნობის დღიდან ერთი თვის ვადაში.

მინისტრის მოვალეობის შემსრულებელი

სოლომონ პავლიაშვილი